

RAPORT Z WIZYTACJI

(powtórna ocena programowa - profil ogólnoakademicki)

**dokonanej w dniu 17 września 2018 roku na kierunku zdrowie publiczne
prowadzonym w ramach obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze
fizycznej na poziomie studiów I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w
formie stacjonarnej i niestacjonarnej na Wydziale Nauk o Zdrowiu
Uniwersytetu Medycznego w Łodzi**

**przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:
przewodnicząca: dr hab. Małgorzata Krawczyk-Kuliś – członek PKA
członkowie:
dr hab. Mateusz Cybulski – ekspert PKA**

Część I: Zarzuty wymienione w Uchwale Nr 93/2016 Prezydium PKA z dnia 9 marca 2017 r.

1. Na studiach pierwszego stopnia o profilu praktycznym kryterium: jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia” otrzymało ocenę „znaczaco”, ponieważ stwierdzono, że w odniesieniu do realizowanej specjalności Opieka medyczna, koncepcja kształcenia, program studiów, a także część kierunkowych efektów kształcenia, która zakłada przygotowanie absolwenta do sprawowania opieki medycznej nad osobami starszymi i niesamodzielnymi (efekty kierunkowe z zakresu umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych związane z udzielaniem świadczeń zdrowotnych, umiejętności odnoszących się do pracy w laboratorium analitycznym i oceny warunków technologicznych w aspekcie czynników szkodliwych dla zdrowia), są niezgodne z regulacjami prawnymi, gdyż absolwent kierunku zdrowie publiczne nie będzie posiadał uprawnień formalnych do wykonywania tych czynności, które przypisano innym kierunkom studiów i zawodom. Ponadto stwierdzono, że przyjęte formy zajęć i metody kształcenia nie umożliwiają w pełni i w każdym przypadku osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia, gdyż w każdym przedmiocie planowana jest realizacja efektów kształcenia z zakresu umiejętności i kompetencji społecznych, podczas gdy 36% przedmiotów realizowanych jest wyłącznie w formie wykładu. Przedmioty zaliczane do grupy nauk podstawowych mają nieproporcjonalnie wysoki wymiar godzinowy (405 godzin, 30 ECTS) w porównaniu do przedmiotów z zakresu teorii i praktyki zdrowia publicznego (270 godzin, 17 ECTS). W programie studiów nie dominują treści z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, polityki zdrowotnej i społecznej oraz organizacji i zarządzania, które są głównym nurtem teoretycznym i praktycznym zdrowia publicznego. Specjalności zawodowe realizowane są w oparciu o praktyki zawodowe i

seminarium licencjackie, a nie o treści realizowane z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego. Uczelnia zapewnia studentom elastyczny wybór zajęć z grupy przedmiotów/modułów do wyboru jedynie w wymiarze 24% ECTS, gdyż do grupy tej zaliczono również przedmioty w wersji polskiej lub angielskiej (8,9%ECTS), pod warunkiem, że dany przedmiot wybiorą wszyscy studenci na roku, co nie spełnia kryterium elastycznego doboru modułów kształcenia przez każdego studenta. Zastrzeżenia budziły również metody i sposoby weryfikacji efektów kształcenia (nieprawidłowości w sylabusach,) w tym procedury realizacji i dokumentowania praktyk zawodowych, brak oceny umiejętności i kompetencji społecznych w procesie dyplomowania oraz prace dyplomowe, które są pracami poglądowymi i nie dokumentują opanowania umiejętności praktycznych. Zastrzeżenia budził także brak udziału studentów w programie Erasmus+.

Na studiach drugiego stopnia o profilu ogólnoakademickim kryterium jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia otrzymało ocenę „znaczaco”, ponieważ stwierdzono, że: program kształcenia wszystkich realizowanych specjalności nie spełnia wymogów dotyczących zgodności kierunkowych efektów kształcenia z Uchwałą Nr 367 z dnia 29 stycznia 2015 r. Senatu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi. Występuje brak spójności w zakresie treści kształcenia, stosowanych metod kształcenia, metod sprawdzania i oceny kształcenia, są nieprawidłowości w zakresie monitorowania postępów w uczeniu się podczas realizacji przedmiotu, efektywności weryfikacji i oceny nabywania przez studentów poszczególnych treści programowych, a także adekwatności treści programowych w przedmiotach: Zdrowie środowiskowe, Zarządzanie kryzysowe, Medycyna naturalna, Balneologia i medycyna funkcjonalna, oraz wykorzystywania ocen formujących w ocenie stopnia osiągania zakładanych efektów kształcenia. Zastrzeżenia budziła również niska aktywność studentów w programie Erasmus+. Ponadto stwierdzono, że nazwa specjalności, koncepcja kształcenia i realizacja (efekty kierunkowe przygotowujące absolwenta do udzielania świadczeń zdrowotnych) specjalności *Medycyna ratunkowa i zarządzanie kryzysowe* są nieprawidłowe.

Prezydium PKA stwierdziło, iż Uczelnia stosując się do zaleceń Zespołu wizytującego PKA podjęła szereg działań naprawczych dotyczących programu kształcenia na studiach I i II stopnia na kierunku „zdrowie publiczne”. Potwierdzeniem podjętych działań były dokumenty dołączone do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy, dotyczące:

- posiedzenia Komisji Dydaktyczno - Programowej wraz z programem posiedzenia (załącznik 1 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy), z którego wynika, że Komisja dyskutowała na temat modyfikacji programu na studiach I i II stopnia na kierunku „zdrowie publiczne” i zatwierdziła program na rok akademicki 2017/2018,
- planów studiów I i II stopnia (załącznik 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy),
- zmiany formy realizacji zajęć fakultatywnych (do wyboru) z wykładowych na seminaryjne od roku akademickiego 2016/2017 (załącznik 2 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy),
- zmodyfikowania sposobu oceniania podczas egzaminu dyplomowego na studiach I stopnia o profilu praktycznym, który obejmuje wiedzę i umiejętności praktyczne wraz z kompetencjami społecznymi (załącznik 3 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy),

- wprowadzenia wymogu pisania prac oryginalnych – badawczych na studiach I stopnia o profilu praktycznym (załącznik 4 do wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy).

Odnosząc się do wyjaśnień udzielonych przez Uczelnię we wniosku o ponowne rozpatrzenie sprawy oraz do załączonych dokumentów stwierdzono, że:

1) brak jest dokumentu potwierdzającego uchwalenie przez Radę Wydziału Nauk o Zdrowiu UM w Łodzi planu i programu studiów dla studiów I i II stopnia wraz ze zmianą nazwy specjalności z Medycyna ratunkowa i zarządzanie kryzysowe na Organizacja medycznych czynności ratunkowych i zarządzania kryzysowego oraz zaprzestaniu realizacji specjalności Opieka medyczna na studiach I stopnia,

2) nie przedstawiono efektów kształcenia dla studiów I i II stopnia oraz sylabusów przedmiotów wskazanych w planach studiów, co uniemożliwia dokonanie ich oceny,

3) w planie studiów I stopnia nie wyodrębniono modułów zajęć związanych z praktycznym przygotowaniem zawodowym, umożliwiającym studentom osiągnięcie umiejętności praktycznych i kompetencji społecznych, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze wyższym niż 50 % łącznej liczby punktów ECTS,

4) na studiach I stopnia zajęcia fakultatywne zaplanowano w wymiarze 60 godzin (II rok studiów) i 180 godzin (III rok studiów), którym przypisano w sumie 16 punktów ECTS, nie stanowi to wymaganej liczby punktów ECTS za zajęcia do wyboru (co najmniej 30 % ogólnej liczby punktów ECTS określonych dla kierunku),

5) brakuje określenia celu i efektów praktyk zawodowych na studiach I stopnia, co uniemożliwia pełną ocenę zasadności ich usytuowania w programie studiów.

Ponadto Prezydium PKA nie uznało za satysfakcjonujące wyjaśnienia przedstawione przez Uczelnię w odniesieniu do kwestii wprowadzenia wymogu pisania prac oryginalnych – badawczych na studiach I stopnia o profilu praktycznym. Nie jest to poprawne rozwiązanie, bowiem prace dyplomowe na studiach o profilu praktycznym powinny być ściśle powiązane z potencjalnym miejscem pracy studenta i stanowić rozwiązanie rzeczywistych zadań oraz problemów praktycznych właściwych dla zakresu działalności zawodowej związanej z danym kierunkiem studiów.

2. Kryterium: w jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenie programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów uzyskało ocenę „znacząco”, gdyż stwierdzono jego niską skuteczność w zakresie diagnozowania nieprawidłowości w projektowaniu i modyfikacji programów kształcenia, określaniu i weryfikacji efektów kształcenia, wykrywania nieprawidłowości w kartach przedmiotów oraz braku mechanizmów umożliwiających usystematyzowaną ocenę infrastruktury i środków wsparcia dla studentów a także dostępności i aktualności informacji o procesie kształcenia.

W odniesieniu do kryterium w jednostce działa skuteczny wewnętrzny systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenie programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku, Uczelnia złożyła wyjaśnienia oraz dołączyła dokumenty dotyczące zasad oceny zajęć dydaktycznych i jednostek naukowo-dydaktycznych przez studentów, która jest tylko jedną z procedur tego systemu. Skuteczność działania systemu wymaga kompleksowego podejścia do całego procesu

dydaktycznego i podjęcia wielu działań w zakresie diagnozowania nieprawidłowości w projektowaniu oraz modyfikacji planu i programu kształcenia, oceny poprawności systemu weryfikacji efektów kształcenia, wykrywania nieprawidłowości w kartach przedmiotów, oceny infrastruktury i metod wsparcia studentów. Ocena skuteczności wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia nie jest w pełni możliwa na podstawie wyjaśnień i przesłanej dokumentacji, ponieważ nie pozwalają one na ocenę kompleksowości systemu i prawidłowości jego działania w każdym aspekcie.

Część II: Ocena efektów działań naprawczych odnoszących się do poszczególnych zastrzeżeń i zarzutów wymienionych w części I

1. W zakresie kryterium „jednostka sformułowała koncepcję kształcenia i realizuje na ocenianym kierunku studiów program kształcenia umożliwiający osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia” Uczelnia dostosowała się do wszystkich uwag wskazanych w Uchwale Prezydium PKA na studiach I stopnia o profilu praktycznym, w szczególności: zlikwidowała specjalność „opieka medyczna” od roku akademickiego 2017/2018, dostosowała formy zajęć i metody kształcenia w takim stopniu, aby student mógł w pełni osiągnąć zakładane efekty kształcenia, zwiększyła liczbę godzin z teorii i praktyki zdrowia publicznego na I roku studiów I stopnia kosztem zmniejszenia liczby godzin z nauk podstawowych, umożliwiła realizację specjalności zawodowych w oparciu o treści z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego, opracowała szczegółowe procedury dotyczące praktyk zawodowych i procesu dyplomowania, który umożliwia ocenę umiejętności i kompetencji społecznych, a także zmieniła rodzaj pracy licencjackiej z pracy przeglądowej na pracę oryginalną (badawczą), dokumentującą opanowanie umiejętności praktycznych.

Po uwzględnieniu wszystkich uwag PKA w tym zakresie Uczelnia zdecydowała się zmienić od roku akademickiego 2017/2018 profil kształcenia studiów I stopnia na kierunku zdrowie publiczne z praktycznego na ogólnoakademicki i w związku z powyższym przygotowała nowy program studiów, który oceniono w części III raportu.

W przypadku studiów II stopnia (stacjonarnych i niestacjonarnych) ZO PKA dokonał szczegółowej weryfikacji dokumentacji w zakresie zgodności kierunkowych efektów kształcenia z programem kształcenia wszystkich realizowanych specjalności w zakresie treści kształcenia, stosowanych metod kształcenia, metod sprawdzania i oceny kształcenia, monitorowania postępów w uczeniu się podczas realizacji przedmiotu, efektywności weryfikacji i oceny nabywania przez studentów poszczególnych treści programowych. W tym celu przeanalizowano efekty kształcenia studiów II stopnia, program i plan studiów II stopnia (stacjonarne i niestacjonarne), losowo wybrane sylabusy przedmiotów kierunkowych, losowo wybrane prace etapowe z przedmiotów kierunkowych, a także dokonano szczegółowej weryfikacji metod kształcenia, metod weryfikacji efektów kształcenia oraz treści programowych opisanych w sylabusach.

Uczelnia zmieniła nazwę specjalności „Medycyna ratunkowa i zarządzanie kryzysowe” na „Organizacja medycznych czynności ratunkowych i zarządzania kryzysowego” co jest prawidłowym. Zmieniono zasady rekrutacji na tę specjalność, oprócz rozmowy kwalifikacyjnej kandydaci mają obowiązek legitymować się dyplomem ukończenia jednego z poniższych kierunków studiów: Ratownictwo medyczne, Pielęgniarstwo, Położnictwo, Fizjoterapia. Ponieważ ukończenie każdego z powyższych kierunków uprawnia absolwenta do

wykonywania czynności medycznych wobec pacjentów, studenci tej specjalności mają zatem uprawnienia do bezpośredniego świadczenia czynności medycznych wobec pacjentów, gdyż nabyli je już wcześniej. Studiowanie analizowanej specjalności pogłębia wiedzę uzyskaną na wcześniej ukończonym kierunku studiów, wzbogacając ją m.in. o zagadnienia prawne i organizacyjne. Dotychczasowa nazwa specjalności nie była do końca trafna, dlatego Uczelnia przychyliła się do zalecenia PKA i ją zmieniła, aby nie zawierała określenia medycyna, a kładła nacisk na sprawy związane z działaniami organizacyjnymi.

Obowiązujące na kierunku zdrowie publiczne efekty kształcenia dla studiów II stopnia zostały przyjęte Uchwałą nr 80/2017 z dnia 30 maja 2017 r. Senatu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi w sprawie zatwierdzenia efektów kształcenia dla kierunku: zdrowie publiczne, studia drugiego stopnia o profilu ogólniakademickim. Kierunkowe efekty kształcenia odnoszą się do wskazanych przez Senat obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych (obszar nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej, dziedziny: nauk medycznych; nauk o zdrowiu; nauk o kulturze fizycznej). Określone dla studiów II stopnia efekty kształcenia umożliwiają studentom uzyskanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla kierunków studiów o profilu ogólniakademickim. Dotyczą one obszarów kluczowych z punktu widzenia nauki i praktyki zdrowia publicznego. Uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji. Opis, w tym określony zakres ww. efektów kształcenia, wpisuje się w koncepcję kształcenia na kierunku, a także jest dostosowany do poziomu studiów i ich ogólniakademickiego profilu. Efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku oraz modułów zajęć uwzględnionych w programie studiów zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały. Podsumowując, efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku oraz modułów zajęć tworzących program studiów opisują poziom i profil kwalifikacji, do której prowadzi program kształcenia, ich zakres merytoryczny jest powiązany z obszarem wiedzy, dziedzinami nauki oraz dyscyplinami naukowymi, które są podstawą koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku oraz z badaniami realizowanymi w jednostce, są spójne z opisem efektów właściwym dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, sformułowane w sposób zrozumiały, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy oraz umiejętności, a także kompetencje społeczne niezbędne w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Program studiów II stopnia zakłada realizację szeregu podstawowych treści kształcenia. Stanowi on pogłębienie treści realizowanych na studiach I stopnia, a dodatkowo wzbogacony jest o nowe zagadnienia. Plan studiów II stopnia przewiduje realizację procesu kształcenia w 6 modułach specjalnościowych, tj. Organizacja i zarządzanie w ochronie zdrowia, Epidemiologia, statystyka i informatyka medyczna, Promocja zdrowia, Ubezpieczenia zdrowotne i pielęgnacyjne, Organizacja medycznych czynności ratunkowych i zarządzania kryzysowego oraz Prawo medyczne w ochronie zdrowia. Moduły specjalnościowe są realizowane od I semestru studiów w celu pogłębienia wykształcenia w jednym z aspektów zdrowia publicznego. W każdym roku student uzyskuje 60 punktów ECTS. Moduły zajęć, ich wymiar godzinowy oraz sekwencyjność w ramach planu studiów zostały wyodrębnione prawidłowo. W ramach realizacji programu student aktywnie bierze udział w badaniach naukowych prowadzonych w jednostkach organizacyjnych Wydziału (Katedry, Zakłady,

Kliniki, etc.). Jest przygotowywany do samodzielnego prowadzenia badań, analiz uzyskanych wyników, jak również ich publikacji. Plan studiów dla II stopnia przewiduje zajęcia do wyboru w wymiarze większym niż 30% punktów ECTS przypisanych do kierunku oraz moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, przypisanych do kierunku, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych. Realizowane treści programowe, poza dwoma wyjątkami o których poniżej, są spójne z efektami kształcenia zakładanymi dla ocenianego kierunku, zgodne z aktualnym stanem wiedzy oraz praktyki badawczej w obszarach wiedzy odpowiadających obszarom kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany. Ponadto zachowana jest kompleksowość i różnorodność treści programowych w powiązaniu z zapewnieniem możliwości osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku. Przeprowadzona analiza losowo wybranych sylabusów z przedmiotów: Zdrowie Publiczne, Prawo w ochronie zdrowia, Promocja zdrowia i edukacja zdrowotna, Gerontologia społeczna, Metodologia badań naukowych, Epidemiologia nie wykazała w tym zakresie żadnych nieprawidłowości.

ZO PKA dokonał ponadto weryfikacji sylabusów z przedmiotów: Zdrowie środowiskowe, Zarządzanie kryzysowe oraz Wybrane metody lecznicze z zakresu balneoterapii i medycyny naturalnej pod kątem adekwatności treści kształcenia dla studentów II stopnia kierunku zdrowie publiczne. Przeprowadzona ocena nie wykazała nieprawidłowości w przedmiocie Zarządzanie kryzysowe. W przypadku przedmiotu Zdrowie środowiskowe ZO PKA stwierdził, że temat ćwiczeń *„Wpływ trucizn na działanie łańcucha oddechowego – inhibicja dehydrogenazy bursztynianowej i oksydazy cytochromowej”* nie jest spójny z efektami kształcenia dla studiów II stopnia na kierunku zdrowie publiczne. Ponadto stwierdzono niespójność przyporządkowanych przedmiotowych efektów kształcenia: efekt kształcenia ZP2_PO_W03 – *zna i rozumie wpływ aktywności fizycznej i stylu życia na organizm człowieka w kontekście prewencji lub rozwoju określonych jednostek chorobowych* jest zbędny, natomiast brakuje przypisanego efektu ZP2_PO_W12 – *zna i rozumie zagrożenia zdrowia ludności związane z jakością środowiska, stylem życia i innymi czynnikami ryzyka zdrowotnego*. Przedmiot Wybrane metody lecznicze z zakresu balneoterapii i medycyny naturalnej wykracza poza treści programowe, które można przyporządkować do efektów kształcenia studiów II stopnia. Ponadto treści programowe w ramach ww. przedmiotu (np. Fizykoterapia, Medycyna manualna, Apiterapia, Hipoterapia, Fizjoterapia, Refleksoterapia, itp.) ingerują w kompetencje grupy zawodowej fizjoterapeutów i są zbędne dla przyszłych absolwentów kierunku zdrowie publiczne. Treści kształcenia istotne z punktu widzenia zdrowia publicznego są zdublowane z innych przedmiotów, np. Ekonomia i finansowanie w ochronie zdrowia, Zarządzanie w ochronie zdrowia. Przedmiotowe efekty kształcenia są rozbieżne z treściami kształcenia w ramach powyższego przedmiotu. ZO PKA proponuje zmianę nazwy przedmiotu na np. *„Organizacja balneologii i medycyny uzdrowiskowej”*, w ramach którego można by omówić aspekty organizacyjne i prawne lecznictwa uzdrowiskowego w Polsce i na świecie, co wydaje się być istotne i często pomijane z punktu widzenia teorii i praktyki zdrowia publicznego. **Podsumowując, ZO PKA stoi na stanowisku, że należy potrzymać zarzut z Uchwały Prezydium PKA Nr 93/2016 na temat braku adekwatności treści programowych w**

przedmiotach: Zdrowie środowiskowe oraz Wybrane metody lecznicze z zakresu balneoterapii i medycyny naturalnej.

Realizacja toku studiów na kierunku Zdrowie Publiczne odbywa się poprzez zajęcia kontaktowe oraz pracę własną. Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich realizowane są w formie wykładów, ćwiczeń lub zajęć seminaryjnych w ramach modułów ogólnouczeniowych/podstawowych oraz modułów wybieralnych/specjalnościowych. Trafność doboru, zróżnicowanie form zajęć dydaktycznych oraz proporcja liczby godzin przypisanych poszczególnym formom w powiązaniu z formami zajęć, zakładanymi efektami kształcenia i profilem kształcenia, a także możliwością ich osiągnięcia przez studentów nie budzi zastrzeżeń ZO PKA. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Studentom II stopnia umożliwiają udział w prowadzeniu badań w warunkach odpowiednich dla zakresu działalności badawczej umożliwiający bezpośrednio wykonywanie prac badawczych pod nadzorem nauczyciela. Studenci przygotowują również materiały w postaci tzw. projektów tematycznych, zaś część zajęć seminaryjnych realizowana jest w postaci debaty oksfordzkiej. W ramach ćwiczeń stosowane są nowoczesne techniki pracy grupowej aktywizujące studenta (przygotowywanie projektów omawiających metody rozwiązywania zadanych problemów z obszaru nauczanego przedmiotu, zajęcia warsztatowe, nauka samodzielnego opracowywania tematów badawczych, kwestionariuszy, planowania badań, stawianie hipotez badawczych, przedstawianie opracowanych zagadnień w formie pisemnej, w postaci prezentacji multimedialnej, plakatów, posterów, etc.). Studenci nabywają także umiejętności korzystania z baz naukowych oraz źródeł internetowych. W ramach niektórych przedmiotów (np. Zdrowie środowiskowe) treści kształcenia wymagające nabycia umiejętności praktycznych realizowane są w formie ćwiczeń laboratoryjnych, w trakcie których nauczyciel akademicki wykorzystuje aparaturę badawczą, a student zaznajamia się z jej działaniem. Ćwiczenia wykonywane są samodzielnie przez studentów na stanowiskach laboratoryjnych pod nadzorem nauczyciela akademickiego. Seminaria realizowane są w postaci debat, prezentacji prac własnych, analizy i dyskusji piśmiennictwa na tematy realizowane z danego przedmiotu, a także samodzielnych kampanii tematycznych, przygotowywanych w małych grupach (od 2 do 3 osób), których celem jest zobrazowanie w sposób niestandardowy różnych technik udostępnienia wiedzy z konkretnego przedmiotu. Metody weryfikacji efektów kształcenia są wskazane i opisane w formularzu sylabusu danego przedmiotu – uwzględniając specyfikę danego przedmiotu i treści programowe. Podczas wizytacji ZO PKA zapoznał się z dokumentacją zakończonych przedmiotów, w tym z pracami etapowymi. Z przedstawionej dokumentacji przedmiotów wynika, iż w zależności od analizowanego przedmiotu i formy zajęć, studenci zaliczają łącznie efekty wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w postaci kolokwium w formie testu jednokrotnego wyboru (np. przedmiot – Biostatystyka – I rok, studia II stopnia). Podczas zaliczania efektów lub formy zajęć wystawiane były oceny zgodnie z podanymi kryteriami wyrażone w postaci stopni lub punktów. Przystąpienie do zaliczenia końcowego bądź egzaminu przedmiotu uwarunkowane było zaliczeniem poszczególnych form zajęć właściwych dla tego przedmiotu. ZO PKA pozytywnie ocenił wsparcie udzielane studentom w procesie uczenia się ze strony nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, w powiązaniu z zdiagnozowanym stopniem osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Losowo wybrane

prace etapowe (egzaminy, zaliczenia) miały dokładnie określone jednoznaczne kryteria oceniania i pozwalały na weryfikację osiągniętych przez studentów efektów kształcenia. **Jedynym mankamentem stwierdzonym przez ZO PKA był brak możliwości identyfikacji osoby sprawdzającej prace (w sylabusach wymienionych jest kilka osób prowadzących przedmiot, a nie wiadomo, która z tych osób sprawdza dane prace etapowe) oraz niepełna identyfikacja studenta (brak numeru albumu na analizowanych pracach etapowych).**

Oceniany program studiów nie przewiduje realizacji zajęć w języku obcym. Ponadto Wydział nie ma oferty dla studentów zagranicznych, co utrudnia proces umiędzynarodowienia kształcenia. Władze Wydziału oraz kadra dydaktyczna dokładają wszelkich starań, aby mobilizować studentów do udziału w programie Erasmus+. W tym celu powołano Koordynatora programu Erasmus+ na Wydziale Nauk o Zdrowiu i rozpoczęto intensywne działania w celu wymiany międzynarodowej studentów kierunku zdrowie publiczne. Koordynator zorganizował pierwsze spotkania aktywizujące ze studentami oraz uruchomił dodatkowe kanały motywujące poprzez wykorzystanie stron internetowych i mediów społecznościowych. Podczas spotkania ZO PKA z Koordynatorem oświadczył on, że w roku akademickim 2017/2018 żaden student nie złożył wniosku o wyjazd w ramach programu, a powodem tego są przede wszystkim niskie kompetencje w zakresie języka angielskiego studentów ocenianego kierunku. W tym celu Uczelnia zadeklarowała zorganizowanie od października 2018 roku kursów językowych dla studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu, w tym dla kierunku zdrowie publiczne w celu zwiększenia szans i chęci wyjazdów tych studentów na wymianę w ramach programu Erasmus+. Koordynator poinformował ponadto, że aktualnie ok. 18 studentów ocenianego kierunku jest potencjalnie zainteresowanych takim wyjazdem. W przypadku nauczycieli akademickich w latach 2016-2018 w ramach programu Erasmus+ wyjechało 3 pracowników Wydziału na Uniwersytet w Perugii, zaś na Wydziale Nauk o Zdrowiu UMed w Łodzi gościły 2 osoby z partnerskiego Uniwersytetu Medycznego w Sofii.

Zalecenia:

1. Dostosowanie treści programowych oraz weryfikacja efektów kształcenia w ramach przedmiotów Zdrowie środowiskowe oraz Wybrane metody lecznicze z zakresu balneoterapii i medycyny naturalnej do kompetencji przyszłego absolwenta kierunku zdrowie publiczne.
2. Wprowadzenie poszczególnych form zajęć w ramach danego przedmiotu lub całych przedmiotów, które będą prowadzone w języku angielskim w każdym module specjalnościowym na studiach II stopnia na ocenianym kierunku.
3. Egzekwowanie przez władze Wydziału podpisywania prac etapowych przez osoby sprawdzające oraz podawania numeru albumu przez studentów w ww. pracach.
4. Zwiększenie działań motywujących i zachęcających studentów ocenianego kierunku w ramach programu Erasmus+.

2. W odniesieniu do kryterium: w jednostce działa skuteczny wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia zorientowany na ocenę realizacji efektów kształcenia i doskonalenie programu kształcenia oraz podniesienie jakości na ocenianym kierunku studiów ZO PKA stwierdził, że Wydziałowy Zespół do Spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia włączył się i brał udział w prowadzonych działaniach naprawczych na kierunku zdrowie publiczne. Ponadto

opracowano i wdrożono nowe procedury dotyczące projektowania, zatwierdzania, monitorowania i okresowego przeglądu programu kształcenia, sposobów oceniania studentów, zasad zapewnienia jakości i rozwoju kadry dydaktycznej, zasad monitorowania oraz przeglądu zasobów do kształcenia.

Zespół Wydziałowy co roku przeprowadza weryfikację treści zawartych w sylabusach i na bieżąco zgłasza uwagi kierownikowi przedmiotu. ZO PKA stwierdza jednak, że Zespół nie wykrywa wszystkich nieprawidłowości, gdyż np. w sylabusach dwóch przedmiotów, **Zdrowie środowiskowe oraz Wybrane metody lecznicze z zakresu balneoterapii i medycyny naturalnej**, pomimo uwag w poprzednim Raporcie PKA nadal są te same nieprawidłowości.

W Uczelni funkcjonuje ogólnouczelniana ankieta ewaluacyjna oceniająca jakość dydaktyki prowadzonej przez nauczyciela akademickiego. Wnioski z analiz przedstawiane są Wydziałowi i Rektorowi.

Dodatkowo po zakończeniu zajęć każdy student w ankiecie oceniającej jakość dydaktyki jednostki naukowo-dydaktycznej ma również możliwość oceny infrastruktury Uczelni. Np. na podstawie analizy ankiet oceniających infrastrukturę zmieniono wyposażenie sal wykładowych w krzesła z pulpitami i przystosowanie wyposażenia dla osób leworęcznych. Student po zakończeniu zajęć z przedmiotu ocenia, czy osiągnął zamierzone efekty kształcenia.

ZO PKA pozytywnie ocenia udział Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia w opiniowaniu opracowanego przez Komisję Programową nowego programu kształcenia dla studiów pierwszego stopnia o profilu ogólnoakademickim, weryfikowano plan zajęć, prawidłowość punktacji ECTS, matrycę efektów kształcenia oraz sylabusy.

Wydziałowy Zespół do Spraw Zapewnienia Jakości Kształcenia monitoruje publiczny dostęp do informacji, na stronach internetowych Wydziału znajdują się aktualne informacje niezbędne studentom.

Część III: Informacje o pozostałych zmianach bezpośrednio związanych z kierunkiem studiów, jakie zaistniały w okresie między przeprowadzeniem przez zespół oceniający PKA oceny zakończonej uchwałą wymienioną w części I, a otrzymaniem zawiadomienia o powtórnej ocenie jakości kształcenia oraz ocena zasadności i skutków ich wprowadzenia

Władze Wydziału podczas spotkania z ZO PKA poinformowały, że zdecydowały się na zmianę profilu kształcenia na studiach I stopnia z praktycznego na ogólnoakademicki wzorując się na innych uczelniach medycznych w kraju. Ponadto profil działalności pracowników Wydziału, ich wysoka aktywność badawczo-naukowa, a także przychylne perspektywy angażowania studentów studiów I stopnia w prowadzenie badań naukowych przemawiały za zmianą profilu.

W chwili obecnej koncepcja kształcenia na kierunku zdrowie publiczne koresponduje z misją Uniwersytetu Medycznego w Łodzi, w której Uczelnia „zapewnia możliwie najlepsze warunki dla studentów w procesie ich edukacji. Tworzy unikalną jakość prowadzonych badań naukowych i wspiera rozwój pracowników (...)”. W ramach Strategii Rozwoju Uniwersytetu Medycznego w Łodzi na lata 2015-2020 Uczelnia deklaruje w ramach celu strategicznego: *Poprawa procesów i efektów kształcenia realizację celu operacyjnego w postaci Powiązanie kształcenia z realizacją projektów badawczych poprzez Udział studentów w zajęciach*

prowadzonych przez aktywne naukowo zespoły, Udział studentów w realizacji projektów badawczych, Przygotowanie studentów do samodzielnej realizacji projektów badawczych z elementami wdrożeniowymi oraz Rozwój prac badawczych na bazie STN. Koncepcja kształcenia opiera się na interdyscyplinarnym charakterze dziedziny, jaką jest zdrowie publiczne, łączącej w sobie medyczne, środowiskowe, społeczne, ekonomiczne i prawne aspekty zdrowia oraz jego ochrony. Integracja wiedzy z zakresu różnych dziedzin pozwala na wykształcenie absolwentów gotowych skutecznie podjąć wyzwania zawodowe i społeczne w zakresie oceny stanu zdrowia populacji i czynników ryzyka zdrowotnego, profilaktyki zdrowotnej i społecznej oraz zdrowia środowiskowego, tworzenia i wdrażania programów zdrowotnych i promocji zdrowia, przy uwzględnieniu ekonomiczno-organizacyjnych oraz prawnych uwarunkowań tych działań. Celem kształcenia na studiach z zakresu zdrowia publicznego jest tym samym przygotowanie specjalistów posiadających kwalifikacje umożliwiające aktywne kształtowanie polityki zdrowotnej na różnych szczeblach organizacyjnych, poczynając od lokalnych i regionalnych, po krajowe, zarówno w sektorze publicznym jak i prywatnym, a także w organizacjach pozarządowych oraz przygotowanie studentów do prowadzenia badań naukowych w dziedzinie nauk o zdrowiu. Podsumowując, kompleksowość, różnorodność i aktualność problematyki, a także kierunków badań prowadzonych w jednostce zapewnia możliwość osiągnięcia przez studentów efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku i realizację programu studiów, w tym w szczególności efektów w zakresie pogłębionej wiedzy, umiejętności prowadzenia badań oraz kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej. Wyniki badań pracownicy publikują w renomowanych czasopismach krajowych i zagranicznych o międzynarodowym zasięgu, w tym w czasopismach z listy filadelfijskiej. Wyniki realizowanych badań skutkują awansami naukowymi pracowników. Wiodące jednostki Wydziału, prowadzące dydaktykę na kierunku zdrowie publiczne mogą pochwalić się następującymi wskaźnikami bibliometrycznymi za lata 2016-2018:

1. Zakład Medycyny Zapobiegawczej – 71.997 IF, 1027 pkt MNiSW;
2. Zakład Higieny i Promocji Zdrowia – 40.573 IF, 661 pkt MNiSW;
3. Zakład Epidemiologii i Biostatystyki – 81.786 IF, 571 pkt MNiSW;
4. Zakład Zarządzania Ochroną Zdrowia – 3.182 IF; 273 pkt MNiSW.

Ponadto pracownicy naukowo-dydaktyczni powyższych jednostek biorą aktywny udział w konferencjach krajowych i zagranicznych.

Działalność naukowa pracowników Wydziału jest finansowana z kilku źródeł. Systematyczne finansowanie pochodzi z dotacji MNiSW. Pracownicy Wydziału w ostatnich latach realizowali i realizują szereg grantów naukowych ze środków krajowych oraz zagranicznych, np. „Analiza utraconych lat życia z powodu zgonów przedwczesnych w Polsce” (NCN), „Opinie zainteresowanych stron na temat modeli udzielania zgody na badania podczas epidemii lub pandemii chorób zakaźnych” (projekt w ramach programu ramowego Unii Europejskiej), „Sieć ośrodków referencyjnych prewencji i opieki w zespole słabości i chorobach przewlekłych u osób starszych zamieszkałych w środowisku domowym w Unii Europejskiej” (projekt w ramach programu ramowego Unii Europejskiej), czy „Stymulowanie innowacyjnego zarządzania polipragmatyzacją i przestrzeganiem zaleceń terapeutycznych wśród osób w starszym wieku” (projekt w ramach programu ramowego Unii Europejskiej).

Na uwagę zasługuje fakt, że w prowadzenie badań naukowych aktywnie zaangażowani są studenci kierunku zdrowie publiczne. Studenci kierunku zdrowie publiczne są członkami 8 SKN: SKN Prawa Medycznego, SKN przy Katedrze Higieny i Epidemiologii, Międzyuczelnianego Koła Edukacji Medycznej, SKN Zdrowia Publicznego, SKN Promocji Zdrowia, SKN Młodych Menedżerów w Ochronie Zdrowia oraz SKN Medycyny Sportowej. Efekty ich prac są prezentowane na krajowych konferencjach naukowych, np. „Assessment of the level of physical activity in different age groups in Lodz voivodeship - the key to the effective preventive methods” na konferencji Juvenes Pro Medicina 2017 (Łódź, 19-20 maja 2017). Są oni także autorami/współautorami prac publikowanych w formie artykułów naukowych w czasopismach, np. „Ocena stopnia zabezpieczenia ryzyka starości przez pensjonariuszy wybranych domów opieki w Polsce i w Belgii” oraz inne publikacje w czasopiśmie „Przedsiębiorczość i Zarządzanie” w tomie poświęconym zarządzaniu w zdrowiu publicznym – aspektom społecznym i ekonomicznym.

Kierunki badań w zakresie zdrowia publicznego są integralną częścią procesu dydaktycznego realizowanego na kierunku. Obszary zainteresowań naukowych pracowników uczących na kierunku wpisują się tym samym w realizację kierunkowych efektów kształcenia. Różnorodność powyższych obszarów badawczych sprawia, że nauczyciele są w stanie zapewnić konieczny w przypadku zdrowia publicznego interdyscyplinarny charakter procesu dydaktycznego.

Obowiązujące na kierunku zdrowie publiczne efekty kształcenia dla studiów I stopnia zostały przyjęte Uchwałą nr 79/2017 Senatu Uniwersytetu Medycznego w Łodzi z dnia 30 maja 2017 r. w sprawie utworzenia profilu ogólnoakademickiego na kierunku zdrowie publiczne, studia pierwszego stopnia oraz zatwierdzenia efektów kształcenia dla tego kierunku i profilu studiów. Kierunkowe efekty kształcenia odnoszą się do wskazanych przez Senat obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych (obszar nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej, dziedziny: nauk medycznych; nauk o zdrowiu; nauk o kulturze fizycznej). Określone dla studiów I stopnia efekty kształcenia umożliwiają studentom uzyskanie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych właściwych dla kierunków studiów o profilu ogólnoakademickim. Dotyczą one obszarów kluczowych z punktu widzenia nauki i praktyki zdrowia publicznego. Uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy, umiejętności badawczych i kompetencji społecznych niezbędnych w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji. Efekty określone dla praktyk są spójne z efektami kierunkowymi, gdyż uwzględniają wykorzystanie nabytej wiedzy w zawodowym środowisku pracy absolwenta ocenianego kierunku, w tym odnoszące się do identyfikacji zagrożeń zdrowotnych i środowiskowych dla zdrowia publicznego jak również umiejętności miękkie takie jak kontakt z pacjentem, praca w zespole, kreatywność, zarządzanie czasem, odporność na stres. Opis w tym określony zakres ww. efektów kształcenia wpisuje się w koncepcję kształcenia na kierunku, a także jest dostosowany do poziomu studiów i ich ogólnoakademickiego profilu. Efekty kształcenia określone dla ocenianego kierunku oraz modułów zajęć uwzględnionych w programie studiów zostały sformułowane w sposób jasny i zrozumiały. Podsumowując, efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku oraz modułów zajęć tworzących program studiów opisują poziom i profil kwalifikacji, do której prowadzi program kształcenia, ich zakres merytoryczny jest powiązany z obszarem wiedzy, dziedzinami nauki oraz dyscyplinami naukowymi, które są podstawą koncepcji kształcenia na

ocenianym kierunku oraz z badaniami realizowanymi w jednostce, są spójne z opisem efektów właściwym dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, sformułowane w sposób zrozumiały, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy oraz umiejętności, a także kompetencje społeczne niezbędne w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Program studiów I stopnia zakłada realizację szeregu podstawowych treści kształcenia. Plan studiów I stopnia przewiduje realizację procesu kształcenia w 2 modułach specjalnościowych. W każdym roku student uzyskuje 60 punktów ECTS. Moduły specjalnościowe są wybierane na III semestrze studiów w celu pogłębienia wykształcenia w jednym z aspektów zdrowia publicznego. W programie kształcenia przyjęto wspólny blok zajęć reprezentujących przedmioty obowiązkowe oraz moduły specjalnościowe (moduły wybieralne), w których dominują zagadnienia z zakresu promocji zdrowia i edukacji zdrowotnej, polityki zdrowotnej i społecznej oraz organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia, które są głównymi nurtami teoretycznymi i praktycznymi zdrowia publicznego. Program kształcenia w ramach modułów wybieralnych uwzględnia specyfikę specjalności. Wszystkie specjalności dają absolwentom możliwość zdobycia wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych umożliwiających zatrudnienie w instytucjach i organizacjach związanych z szeroko rozumianym zdrowiem publicznym. Aktualnie specjalności zawodowe realizowane są przede wszystkim w oparciu o treści z bezpośrednim udziałem nauczyciela akademickiego, a w mniejszym stopniu o praktyki zawodowe i seminarium licencjackie. Plan studiów I stopnia przewiduje zajęcia do wyboru w wymiarze większym niż 30% punktów ECTS przypisanych do kierunku oraz moduły zajęć związane z prowadzonymi badaniami naukowymi w dziedzinie nauki związanej z tym kierunkiem studiów, którym przypisano punkty ECTS w wymiarze większym niż 50% liczby punktów ECTS, przypisanych do kierunku, służące zdobywaniu przez studenta pogłębionej wiedzy oraz umiejętności prowadzenia badań naukowych. Zgodnie z zaleceniami PKA w planie studiów I stopnia zmniejszono liczbę godzin dydaktycznych z nauk podstawowych z 405 godz. (30 ECTS) na 100 godz. dydaktycznych + 90 godz. samokształcenia (8 ECTS) i zwiększono liczbę godzin z teorii i praktyki zdrowia publicznego z 270 godz. (17 ECTS) na 426 godz. dydaktycznych + 255 godz. samokształcenia (27 ECTS). Realizowane treści programowe, poza minimalnymi uchybieniami o których poniżej, są spójne z efektami kształcenia zakładanymi dla ocenianego kierunku, zgodne z aktualnym stanem wiedzy oraz praktyki badawczej w obszarach wiedzy odpowiadających obszarom kształcenia, do których kierunek został przyporządkowany. Ponadto zachowana jest kompleksowość i różnorodność treści programowych w powiązaniu z zapewnieniem możliwości osiągnięcia przez studentów wszystkich efektów kształcenia określonych dla ocenianego kierunku. Przeprowadzona analiza losowo wybranych sylabusów z przedmiotów: Wprowadzenie do metodologii badań naukowych, Informacja naukowa w zdrowiu publicznym, Analiza biostatystyczna w zdrowiu publicznym, Podstawy organizacji i zarządzania w ochronie zdrowia, Podstawy epidemiologii, Ekonomia i finansowanie w ochronie zdrowia oraz Nadzór sanitarno-epidemiologiczny wykazała drobne nieprawidłowości:

1. Przedmiot „Informacja naukowa w zdrowiu publicznym” – należy uzupełnić efekty kształcenia w zakresie wiedzy o: *ZP1_PO_W30 - zna i rozumie podstawowe zasady i zastosowanie Evidence-based medicine w różnych dziedzinach zdrowia publicznego oraz ZP1_PO_W40 – zna i rozumie zasady funkcjonowania systemu biblioteczno-*

informacyjnego oraz podstawowe programy komputerowe pozwalające na zebranie danych do wykonywania powierzonych zadań badawczych;

2. Przedmiot „Ekonomika i finansowanie w ochronie zdrowia” – należy usunąć efekt kształcenia w zakresie umiejętności: *ZPI_PO_U29 – potrafi opracować dane epidemiologiczne wykorzystując proste narzędzia statystyczne i analityczne.*

Realizacja toku studiów na kierunku Zdrowie Publiczne odbywa się poprzez zajęcia kontaktowe oraz pracę własną. Zajęcia wymagające bezpośredniego udziału nauczycieli akademickich realizowane są w formie wykładów, ćwiczeń lub zajęć seminaryjnych w ramach modułów ogólnouczeniowych/podstawowych oraz modułów wybieralnych/specjalnościowych. Trafność doboru, zróżnicowanie form zajęć dydaktycznych oraz proporcja liczby godzin przypisanych poszczególnym formom w powiązaniu z formami zajęć, zakładanymi efektami kształcenia i profilem kształcenia, a także możliwością ich osiągnięcia przez studentów nie budzi zastrzeżeń ZO PKA. Stosowane metody kształcenia uwzględniają samodzielne uczenie się studentów, aktywizujące formy pracy ze studentami oraz umożliwiają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. W przypadku studentów I stopnia umożliwiają co najmniej przygotowanie do prowadzenia badań obejmujące podstawowe umiejętności badawcze, takie jak: formułowanie i analizę problemów badawczych, dobór metod i narzędzi badawczych oraz opracowanie i prezentację wyników. Studenci przygotowują również materiały w postaci tzw. projektów tematycznych, zaś część zajęć seminaryjnych realizowana jest w postaci debaty oksfordzkiej. W ramach ćwiczeń stosowane są nowoczesne techniki pracy grupowej aktywizujące studenta (przygotowywanie projektów omawiających metody rozwiązywania zadanych problemów z obszaru nauczanego przedmiotu, zajęcia warsztatowe, nauka samodzielnego opracowywania tematów badawczych, kwestionariuszy, planowania badań, stawianie hipotez badawczych, przedstawianie opracowanych zagadnień w formie pisemnej, w postaci prezentacji multimedialnej, plakatów, posterów, etc.). Studenci nabywają także umiejętności korzystania z baz naukowych oraz źródeł internetowych. Seminaria realizowane są w postaci debat, prezentacji prac własnych, analizy i dyskusji piśmiennictwa na tematy realizowane z danego przedmiotu, a także samodzielnymi kampaniami tematycznymi, przygotowywanymi w małych grupach (od 2 do 3 osób), których celem jest zobrazowanie w sposób niestandardowy różnych technik udostępnienia wiedzy z konkretnego przedmiotu. Metody weryfikacji efektów kształcenia są wskazane szczegółowo opisane w formularzu sylabusu danego przedmiotu – uwzględniając specyfikę danego przedmiotu i treści programowe.

Praktyki zawodowe (specjalizacyjne) są odbywane przez studentów na III roku studiów I stopnia. Wymiar praktyk wynosi 120 godzin. Opiekę nad studentami w trakcie odbywania praktyk sprawuje opiekun praktyk. Odbycie praktyk potwierdzone jest podpisem osoby odpowiedzialnej za realizację praktyk z danej instytucji (wraz z pieczętką) w Dzienniku praktyk zawodowych w Karcie tygodniowej, w której student opisuje czynności, które wykonywał w ciągu danego dnia tygodnia. **W Dzienniczku praktyk zawodowych brak jest wpisanych konkretnych umiejętności, które student powinien nabyć. Wykonywane w czasie praktyk i opisane przez studenta czynności nie mają przypisanych konkretnych efektów kształcenia, jakie powinien osiągnąć. Utrudnia to jednoznaczny weryfikację osiągniętych efektów kształcenia.** Praktyki studenckie stanowią integralną część procesu kształcenia i podlegają zaliczeniu na ocenę. Praktyki realizowane są z uwzględnieniem „Procedura realizacji

i dokumentowania praktyk specjalizacyjnych na Wydziale Nauk o Zdrowiu na kierunku Zdrowie Publiczne – profil ogólnoakademicki (Regulamin Praktyk)” oraz programami praktyk dla poszczególnych modułów specjalnościowych. Dobór miejsc praktyk zawodowych zapewnia studentom zdobywanie umiejętności praktycznych odpowiednich do ich specjalizacji.

Podczas wizytacji ZO PKA zapoznał się z dokumentacją zakończonych przedmiotów, w tym z pracami etapowymi. Z przedstawionej dokumentacji przedmiotów wynika, iż w zależności od analizowanego przedmiotu i formy zajęć, studenci zaliczają łącznie efekty wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych w postaci kolokwium w formie zaliczenia pisemnego złożonego z pytań otwartych (np. przedmiot – Podstawy ochrony środowiska – I rok, studia I stopnia) lub poszczególne grupy efektów kształcenia są weryfikowane różnymi metodami (np. przedmiot – Biostatystyka – I rok I stopnia – kolokwium końcowe z semestru zimowego i semestru letniego, częściowa praca studentów w grupie oraz pisemny egzamin końcowy). Podczas zaliczania efektów lub formy zajęć wystawiane były oceny zgodnie z podanymi kryteriami wyrażone w postaci stopni lub punktów. Przystąpienie do zaliczenia końcowego bądź egzaminu przedmiotu uwarunkowane było zaliczeniem poszczególnych form zajęć właściwych dla tego przedmiotu. ZO PKA pozytywnie ocenił wsparcie udzielane studentom w procesie uczenia się ze strony nauczycieli akademickich lub innych osób prowadzących zajęcia, w powiązaniu z zdiagnozowanym stopniem osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia. Losowo wybrane prace etapowe (egzaminy, zaliczenia) miały dokładnie określone jednoznaczne kryteria oceniania i pozwalały na weryfikację osiągniętych przez studentów efektów kształcenia. **Jedynym mankamentem stwierdzonym przez ZO PKA był brak możliwości identyfikacji osoby sprawdzającej prace (w sylabusach wymienionych jest kilka osób prowadzących przedmiot, a nie wiadomo, która z tych osób sprawdza dane prace etapowe) oraz niepełna identyfikacja studenta (brak numeru albumu na analizowanych pracach etapowych).**

Metodę sprawdzenia zdobytych przez studentów w toku studiów kompetencji stanowi egzamin dyplomowy, mający na studiach I stopnia formę egzaminu ustnego, a jednym z etapów dyplomowania jest przygotowanie pisemnej rozprawy zgodnej z kierunkiem studiów. Stosowane metody nauczania sprzyjają rozwojowi wiedzy, umiejętności i kompetencji stanowiących bazę dla budowania działalności badawczej studentów. Wizytacja ZO PKA wykazała, że aktualnie proces dyplomowania umożliwia ocenę zarówno wiedzy, jak też umiejętności i kompetencji społecznych, zaś prace licencjackie mają charakter prac oryginalnych (badawczych). Analiza losowo wybranych prac dyplomowych oraz dokumentacji przebiegu egzaminu dyplomowego przez ZO PKA wykazała, iż prace są przygotowane prawidłowo pod względem merytorycznym, zaś **występują uchybienia o charakterze formalno-edytorskim. W związku z powyższym ZO PKA sugeruje, iż promotorzy i recenzenci powinni zwracać większą uwagę na ostateczny kształt pracy dyplomowej, w szczególności jej zgodność z formalno-edytorskimi zasadami pisania pracy dyplomowej obowiązującymi w jednostce.** Ponadto ZO PKA stwierdził **niezgodność tematyki prac licencjackich z podjętą specjalnością studiów**, np. absolwentka specjalności „administracja w ochronie zdrowia” napisała pracę pt. „Analiza wiedzy w badaniach profilaktycznych wśród osób aktywnych fizycznie”. **ZO PKA zaleca, aby studenci konkretnej specjalności obierali tematy prac dyplomowych ściśle powiązane z tą specjalnością.**

Oceniany program studiów nie przewiduje realizacji zajęć w języku obcym. Ponadto Wydział nie ma oferty dla studentów zagranicznych, co utrudnia proces umiędzynarodowienia kształcenia. Władze Wydziału oraz kadra dydaktyczna dokładają wszelkich starań, aby mobilizować studentów do udziału w programie Erasmus+. W tym celu powołano Koordynatora programu Erasmus+ na Wydziale Nauk o Zdrowiu w osobie dr Pawła Rasmusa i rozpoczęto intensywne działania w celu wymiany międzynarodowej studentów kierunku zdrowie publiczne. Koordynator zorganizował pierwsze spotkania aktywizujące ze studentami oraz uruchomił dodatkowe kanały motywujące poprzez wykorzystanie stron internetowych i mediów społecznościowych. Podczas spotkania ZO PKA z Koordynatorem oświadczył on, że w roku akademickim 2017/2018 żaden student nie złożył wniosku o wyjazd w ramach programu, a powodem tego są przede wszystkim niskie kompetencje w zakresie języka angielskiego studentów ocenianego kierunku. W tym celu Uczelnia zadeklarowała zorganizowanie od października 2018 roku kursów językowych dla studentów Wydziału Nauk o Zdrowiu, w tym kierunku zdrowie publiczne w celu zwiększenia szans i chęci wyjazdów tych studentów na wymianę w ramach programu Erasmus+. Koordynator poinformował ponadto, że aktualnie ok. 18 studentów ocenianego kierunku jest potencjalnie zainteresowanych takim wyjazdem. W przypadku nauczycieli akademickich w latach 2016-2018 w ramach programu Erasmus+ wyjechało 3 pracowników Wydziału na Uniwersytet w Perugii, zaś na Wydziale Nauk o Zdrowiu UMed w Łodzi gościły 2 osoby z partnerskiego Uniwersytetu Medycznego w Sofii.

Zalecenia:

1. Weryfikacja sylabusów na kierunku zdrowie publiczne pod względem powiązania treści programowych z założonymi do osiągnięcia efektami kształcenia.
2. Modyfikacja Dziennika praktyk zawodowych, w którym umiejętnościom będą jednoznacznie przypisane efekty kształcenia.
3. Egzekwowanie przez władze Wydziału podpisywania prac etapowych przez osoby sprawdzające oraz podawania numeru albumu przez studentów w ww. pracach.
4. Egzekwowanie przez promotorów i recenzentów wymogów formalnych, stawianych pracom dyplomowym, określonych w zasadach pisania pracy dyplomowej oraz zgodności ustalonego tematu pracy dyplomowej z obraną specjalnością w ramach ocenianego kierunku studiów.
5. Wprowadzenie poszczególnych form zajęć w ramach danego przedmiotu lub całych przedmiotów, które będą prowadzone w języku angielskim w każdym module specjalnościowym na studiach I stopnia na ocenianym kierunku.
6. Zwiększenie działań motywujących i zachęcających studentów ocenianego kierunku w ramach programu Erasmus+.

Część IV: Podsumowanie – *zawierające wnioski dotyczące skuteczności i kompleksowości wprowadzonych zmian*

Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku i plany jej rozwoju są zgodne z misją i strategią rozwoju Uczelni, odpowiadają celom określonym w strategii Uczelni, uwzględniają postęp w dziedzinach nauki i dyscyplinach naukowych, z których kierunek się wywodzi, a także

biorą pod uwagę wzorce i doświadczenia krajowe oraz międzynarodowe właściwe dla zakresu kształcenia. Jednostka prowadzi badania naukowe w zakresie obszaru nauk medycznych, nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej, który odpowiada obszarowi kształcenia, do którego kierunek został przyporządkowany, w dziedzinach nauki oraz dyscyplinach naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia z ww. obszaru, a także wykorzystuje wyniki badań w realizacji i doskonaleniu programu kształcenia na ocenianym kierunku. Efekty kształcenia zakładane dla ocenianego kierunku oraz modułów zajęć tworzących program studiów opisują poziom i profil kwalifikacji, do której prowadzi program kształcenia, ich zakres merytoryczny jest powiązany z obszarami wiedzy, dziedzinami nauki oraz dyscyplinami naukowymi, które są podstawą koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku oraz w przypadku obszaru nauk medycznych i nauk o zdrowiu oraz nauk o kulturze fizycznej z badaniami realizowanymi w jednostce, są spójne z opisem efektów właściwym dla danego poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji, sformułowane w sposób zrozumiały, uwzględniają w szczególności zdobywanie przez studentów pogłębionej wiedzy oraz umiejętności, a także kompetencje społeczne niezbędne w działalności badawczej, na rynku pracy oraz w dalszej edukacji.

Plan studiów dla ocenianego kierunku, formy i organizacja zajęć, a także czas trwania kształcenia i szacowany nakład pracy studentów, mierzony liczbą punktów ECTS umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia oraz uzyskania kwalifikacji odpowiadających poziomowi kształcenia. Dobór treści programowych na ocenianym kierunku jest w pełni zgodny z zakładanymi efektami kształcenia i uwzględnia aktualny stan wiedzy w zakresie obszarów, dziedzin i dyscyplin naukowych, do których odnoszą się efekty kształcenia, w tym wyniki prowadzonych w jednostce badań naukowych w dziedzinach nauki związanych z tym kierunkiem studiów. Stosowane metody kształcenia są zorientowane na studenta, motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się, a tym samym umożliwiają osiągnięcia wszystkich zakładanych efektów kształcenia. Organizacja procesu kształcenia jest właściwa i zgodna z higieną procesu nauczania. System sprawdzania i oceniania zapewnia monitorowanie postępów w uczeniu się i umożliwia rzetelną i wiarygodną ocenę stopnia osiągnięcia przez studentów zakładanych efektów kształcenia, stosowane metody sprawdzania i oceny są zorientowane na studenta, umożliwiają uzyskanie informacji zwrotnej o stopniu osiągnięcia efektów kształcenia oraz motywują studentów do aktywnego udziału w procesie nauczania i uczenia się. Zakres i poziom efektów kształcenia uzyskanych przez studentów jest weryfikowany w szczególności poprzez prace etapowe i egzaminacyjne, projekty, praktyki zawodowe, a także przez prace dyplomowe.

Wprowadzone zmiany uzasadniają zmianę oceny kryterium „Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni” na *w pełni*.

Także kryterium „Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia”, które oceniano w związku ze zmianą profilu kształcenia uzyskał obecnie ocenę *w pełni*.

Umiejscowienie procesu kształcenia w aspekcie studenckim na kierunku zdrowie publiczne jest niskie w odniesieniu do innych przedstawicieli ocenianego kierunku w Polsce. Na wizytowanym kierunku nie funkcjonuje obustronna wymiana naukowców i studentów. Biorąc pod uwagę dużą aktywność naukową i dorobek naukowy Uczelnia powinna stworzyć większe możliwości wymiany studentów, a także zaproponować ofertę kształcenia w języku

angielskim. Kryterium „Umiejdzynarodowienie procesu kształcenia” uzyskało obecnie ocenę *zadowalającą*.

Wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale Nauk o Zdrowiu zasadniczo działa w sposób kompleksowy i systematyczny w zakresie diagnozowania nieprawidłowości w projektowaniu oraz modyfikacji programu i planu kształcenia, oceny poprawności weryfikacji efektów kształcenia, monitorowania i wykrywania nieprawidłowości w kartach przedmiotów, oceny infrastruktury i metod wsparcia studentów.

Dotychczasowe działania naprawcze Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz poszerzenie jego składu dają uzasadnione podstawy do zmiany oceny tego kryterium na *w pełni*.

Należy jednak nadal podnosić skuteczność działania w wykrywaniu nieprawidłowości na kierunku zdrowie publiczne w zakresie modyfikacji programu kształcenia, weryfikacji sylabusów pod względem powiązania treści programowych z założonymi do osiągnięcia efektami kształcenia, weryfikacji Dziennika praktyk zawodowych, w którym umiejętnościom powinny być jednoznacznie przypisane efekty kształcenia, monitorowania prawidłowego dokumentowania - podpisywania prac etapowych przez osoby sprawdzające oraz podawania numeru albumu przez studentów w ww. pracach, weryfikowania prawidłowości realizowania prac dyplomowych oraz monitorowanie działań poprawiających umiejdzynarodowienie.

1. Ogólna ocena spełnienia kryteriów powtórnej oceny programowej

Kryterium¹	Ocena stopnia spełnienia kryterium uzasadniająca wydanie oceny warunkowej² <i>Zadowalająca/ Częściowa</i>	Ocena stopnia spełnienia kryterium po powtórnej ocenie programowej² <i>Wyróżniająca / W pełni / Zadowalająca/ Częściowa / Negatywna</i>
Kryterium 1. Koncepcja kształcenia i jej zgodność z misją oraz strategią uczelni	znacząco	w pełni
Kryterium 2. Program kształcenia oraz możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia	znacząco	w pełni
Kryterium 3. Skuteczność wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia	znacząco	w pełni
Kryterium 4. Kadra prowadząca proces kształcenia		

¹ Należy podać ocenę stopnia spełnienia jedynie tych kryteriów, które uzasadniały wydanie oceny warunkowej.

² W przypadku gdy oceny dla poszczególnych poziomów kształcenia różnią się, należy wpisać ocenę dla każdego poziomu odrębnie.

Kryterium 5. Współpraca z otoczeniem społeczno-gospodarczym w procesie kształcenia		
Kryterium 6. Umiędzynarodowienie procesu kształcenia	znacząco	zadowalająca
Kryterium 7. Infrastruktura wykorzystywana w procesie kształcenia		
Kryterium 8. Opieka nad studentami oraz wsparcie w procesie uczenia się i osiągnięcia efektów kształcenia		

Przewodnicząca Zespołu oceniającego:

Dr hab. n. med. Małgorzata Krawczyk - Kuliś